

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

обов'язкової навчальної дисципліни

«ОРНАМЕНТ»

підготовки бакалавра

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація»

освітньої програми

Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Силабус навчальної дисципліни «ОРНАМЕНТ» підготовки бакалавра галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», за освітньою програмою «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Розробник: Каленюк О. М., кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

Протокол № 2 від 9 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри: ( ) Каленюк О. М.

© Каленюк О. М., 2021 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	02 – Культура і мистецтво 023 - Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація Бакалавр	Обов'язкова
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 1
ІНДЗ: нема		Семестр 2 - ий
		Лекції 24
		Лабораторні 5 2
		Самостійна робота 36
		Консультації 8
Мова навчання: українська	Форма контролю: екзамен	

II. Інформація про викладача

Науковий ступінь	Каленюк Ольга Миколаївна
Вчене звання	кандидат педагогічних наук
Посада	доцент
Контактна інформація	доцент кафедри образотворчого мистецтва
Дні занять	(моб.+38 050 206 75 71, kalenyuk@vnu.edu.ua) (http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Програма курсу спрямована на теоретичне і практичне засвоєння закономірностей орнаментики. В процесі вивчення дисципліни здобувачі отримують знання про історичні витoki та класифікацію орнаменту, ознаки та особливості стилізації. Вмітнуть на практиці будувати орнаментальну композицію застосовуючи відповідні принципи та прийоми.

2. Пререквізити. «Україна в європейському, історичному та культурному контекстах», «Історія образотворчого мистецтва», «Композиція», «Теорія кольору» / Постреквізити «Декоративно-прикладне мистецтво», «Монументальний живопис», «Художньо-прикладна графіка» «Кваліфікаційна робота».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета дисципліни – здатність інтерпретації та створення орнаментальних композицій на основі національного та зарубіжного досвіду образотворчого мистецтва.

Завдання дисципліни – засвоєння основних принципів побудови орнаменту на основі його історичного розвитку, формування знань орнаментальної культури, засвоєння закономірностей сучасного декоративного мистецтва, прийомів і методів інтерпретації орнаментальних форм та їх використання в художній практиці.

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурномистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми від студентів очікуються такі програмні результати навчання:

ПР 12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

ПР 17. Розуміти вагому роль українських етно-мистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПР 18. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контр./ Бали
Змістовий модуль I. Історичні особливості орнаментального мистецтва.						
Тема 1. Орнамент - почерк епохи.	6	2	-	2	2	
Тема 2. Орнамент древнього Китаю та Японії.	8	2	4	2		ІРС/2
Тема 3. Візантійське мистецтво і християнський світ Західної Європи. Романська Європа. Орнаментика.	8	2	4	2		ІРС/2
Тема 4. Орнамент готичного мистецтва.	8	2	4	2		ІРС/2
Тема 5. Орнамент епохи ренесансу.	8	2	4	2		ІРС/2
Тема 6. Орнамент бароко та рококо	8	2	4	2		ІРС/2

Тема 7. Орнамент класицизму.	8	2	4	2		IPC/2
Тема 8. Орнамент епохи модерн.	8	2	4	2		IPC/2
Тема 9. Український народний орнамент	8	2	4	2		IPC/2
Разом за модулем 1	70	18	32	18	2	16
Змістовий модуль II. Структура орнаменту та його класифікація.						
Тема 10. Провідні художні методи та засоби художньої виразності в народному мистецтві. Орнамент та його види.	6	2	2	2		
Тема 11. Композиційна структура орнаментів та їх класифікація.	14	2	4	6	2	IPC/4
Тема 12. Природні форми та шляхи їх узагальнення.	30	2	14	10	4	IPC/20
Разом за модулем 2	50	6		18	6	24
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота №1 (практичне завдання)						МКР/30
Модульна контрольна робота №2 (тест)						МКР/30
Всього годин / Балів	120	24	52	36	8	100

* IPC – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента.

* МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

На самостійне опрацювання виноситься робота за темами змістових модулів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента.

Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даної дисципліни студент-магістр зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання згідно навчального плану. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладання дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Практичні роботи студентів мають бути оригінальними творами власного виконання. Теоретичні – ґрунтуватися на основі власних міркувань та умовиводів. Приклади можливої академічної недоброчесності - творчий або академічний плагіат, відсутність посилань на джерела, списування, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, повторне виконання завдання відповідної теми).

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми,

кінцевий термін здачі - напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля. Студент, який не отримав оцінки за поточні завдання не допускається до складання модульних контрольних робіт. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Формою семестрового контролю з дисципліни «Орнамент» є екзамен – сумарна оцінка поточного і підсумкового контролю. Підсумковий контроль здійснюється у формі двох модульних контрольних робіт. Модульні контрольні роботи - це теоретичні тестові завдання та творчі практичні роботи за темами змістових модулів, за кожен з яких студент може отримати максимально 30 балів. Термін здачі модульних контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі підсумкової модульної контрольної роботи допускаються студенти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему). В іншому випадку студент здає екзамен і бали за модульні контрольні роботи анулюються.

На іспит виносяться основні практичні питання, типові та комплексні задачі (практична робота за варіантами), відповідно тем змістових модулів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67-74	Задовільно
60-61	Достатньо
1-59	Незадовільно

VII. Рекомендована література

Рекомендована література для самостійного опрацювання.

1. Буткевич Л.М. История орнамента: учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений, обучающихся по спец. 030800 «Изобразительное искусство». М.: гуманитар. изд. Владос, 2005. 267 с. 2. Фокина Л.В. Орнамент: Учебное пособие. Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. 176 с.
2. Бурковська Л., Кара-Васильєва Т. Сучасне українське декоративне мистецтво: збереження національної природи в умовах глобалізації: монографія. – Режим доступу
<http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2019/glob.pdf>

3. Вишеславський Г. Термінологія сучасного мистецтва: означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України / Гліб Вишеславський, Олег СидорГібелінда. – Париж; Київ: Terra Incognita, 2010. – 413 с.
4. Дагдьян К.Т. Декоративная композиция: уч. пособ. Ростов-на-Дону: Феникс, 2010. 315 с.
5. Захарчук-Чугай Р., Антонович Є. Українське народне декоративне мистецтво (навчальний посібник) – К.: Знання, 2012. – 342 с.
6. Історія декоративного мистецтва України: У 5 т. Т. 5 / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. - Київ, 2016. - 546 с.
7. Каленюк О. М. Метод асоціацій в створенні декоративної композиції / О.М. Каленюк // Вісник Львівського університету. - 2015. - Вип. 16. - С. 169–174.
8. Калинина Л. Понятие «Синтез искусств. Актуальные аспекты.– Режим доступу/<https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-sintez-iskusstv-aktualnye-aspekty/viewer>
9. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». – К.: Либідь, 2005. – 280 с.
10. Печенюк Т. Кольорознавство. - К.: Грані-Т, 2009. – 192 с.
11. Орнамент всех времен и стилей / На основ. изд. А.Ш. Расине. В 4-х кн. М.: Арт–Родник, 1997.
12. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. / Прокопович Тетяна Анатоліївна, Каленюк Ольга Миколаївна, Вахрамєєва Галина Іванівна – Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. – 91 с.
13. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник / А.М.Пасічний. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 216 с.
14. Соколова Т.М. Орнамент – почерк епохи / Татяна Михайловна Соколова. – Ленинград: Аврора, 1972. – 149 с.
15. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика. Типологія) / Михайло Селівачов. – К.: Ред. вісника “АНТ”, 2005. – 399 с.
16. Степанова А.П. Теория орнамента: уч. пособ. Ростов-на-Дону: Феникс, 2011. 149 с.
17. Чегусова З. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен. К.: ЗАТ Атлант ЮЕМСі, 2002. – 511 с.
18. Хмельовський О. Теорія образотворення. Кн. 5 : Композиція. / О. Хмельовський. - Луцьк : Волинська мистецька агенція "Терен", 2005. – 408 с.